

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2012. október 17.

TÖRTÉNELEM
KÖZÉPSZINTŰ
ÍRÁSBELI VIZSGA

2012. október 17. 8:00

Az írásbeli vizsga időtartama: 180 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló helyet!**

Csak annyi válaszlevelet írjon, amennyit a feladat kér! (Ha többet ír, a beírás sorrendjében értékeljük válaszait.)

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásakor tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlapon utasításait!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Használja minden feladat megoldásához a megengedett segédeszközöket: a középiskolai történelmi atlasz térképeit és a helyesírási szótárt! A személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak **pontos helyesírással** értékelhetők!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!

A szöveges, kifejtendő feladatok kidolgozásakor az alábbi munkamenetet javasoljuk:

1. Helyezze el időben és térben a feladatban megjelölt problémát!
2. Használja föl a feladat megértéséhez a forrásokat, illetve a középiskolai történelmi atlaszt!
3. Gyűjtse össze azokat az általános fogalmakat (pl. fejlődés, változás, termelés), illetve az adott korszakhoz kapcsolódó fogalmakat (pl. várjobbágy, céh, személyi kultusz), melyekkel az adott probléma bemutatható!
4. Építse be fogalmazásába a forrásokból megszerzhető információkat, következtetéseket!
5. Ha szükséges, készítsen vázlatot, illetve piszkozatot!
6. Tárja föl a probléma előzményeit, okait, következményeit!
7. Fogalmazzon meg feltételezéseket, magyarázatokat!
8. Építse be mondanivalójába önálló ismereteit (pl. nevek, évszámok), nézőpontját, véleményét!
9. Ügyeljen arra, hogy mondatai világosak legyenek!
10. Szerkessze meg szövegét, és figyeljen a helyesíráásra is!

Tájékoztatásul:

Az esszé javításának szempontjai:

- a feladat megértése,
- megfelelés a tartalmi követelményeknek,
- a válasz megszerkesztettsége, logikussága, nyelvhelyessége.

Eredményes munkát kívánunk!

I. RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK

1. A feladat az ókori Kelet történetéhez kapcsolódik.

Az ókori Kelet kultúrtörténetének melyik alakjához kapcsolódnak a képek? Válassza ki a felsorolásból, és írja a képek mellé a hozzájuk kapcsolódó egy-egy (valós vagy mitikus) személy nevét! (Elemenként 1 pont.)

Személyek: Hammurapi, Mózes, Salamon, Xerxész, Konfucius, Buddha, I. Dareiosz, Jézus, Kheopsz, Dávid, Noé, Ádám

a)

A legmagasabb építményt építtető uralkodó:

.....

b)

A szöveget kiadó uralkodó:

.....

c)

A kép bal oldalán ábrázolt alak:

.....

d)

Az ülő alak:

.....

e)

A szöveget a népének
közvetítő személy:

.....

5 pont

2. A feladat a középkori egyház történetéhez kapcsolódik.

Döntse el az állításokról a forrás segítségével, hogy igazak vagy hamisak! Tegyen a táblázat megfelelő mezőjébe X jelet! (Elemenként 1 pont.)

„Miatán a kölni dómban mindent előkészítettek, a szentmise után Vilmos fegyvernököt a cseh király a bíboros elé vezette. A bíboros pedig e szavakat intézte a fegyvernökhöz: - Úgy illik, hogy mindenki, aki a lovagi pályára akar lépni, nagylelkű, tisztességes, bőkezű, kifogástalan és becsületes legyen. Mielőtt fogadalmadat leteszed, hallgasd meg a szabályokat. A lovagság szabályai a következők: hallgasson naponként misét, kockáztassa életét a katolikus hitért, szabadítsa meg a szentegyházat minden zaklatójától, védje az özvegyeket, árvákat, kerülje az igazságtalan háborúkat, tagadja meg a tisztességtelen szolgálatot, párbajozzon minden ártatlan megszabadításáért, a lovagi tornákat csak a hadi gyakorlat kedvéért szeresse, engedelmességen világi dolgokban a római császárnak. [...] Akarod-e Isten nevében aláztatosan megkapni a lovagi méltóságot és megtartani a szabályokat? - A fegyvernök válaszolt: - Akarom! [...]

Erre a cseh király egyet ütött a fegyvernök nyakára és így szólt: - A mindenható isten dicsőségére lovaggá avatlak. Emlékezz arra, hogy a világ Megváltóját arcul ütötték, és kigúnyolták, királyi palástot adtak rá és kicsúfolták, az egész világ szeme láttára meztelenül és sebekkel borítva keresztre feszítették. Arra intelek: gondolj az ő szegényére, azt tanácsolom neked: vedd magadra az ő keresztjét, arra buzdítalak: bosszuld meg halálát!” (Vilmos holland gróf lovagi esküje)

	Állítás	Igaz	Hamis
a)	A középkori egyház erkölcsi alapon korlátozta a lovagi életmód harciasságát.		
b)	A középkori egyház hatalma kizárólag a lelkiekre terjedt ki, társadalmi és jogi kérdésekbe nem avatkozott bele.		
c)	A szövegben említett római császár a kelet-római, azaz a bizánci uralkodó.		
d)	A szertartás során a leendő lovagot a keresztény vértanúkhöz hasonlítják.		
		4 pont	

3. A feladat Magyarország középkori történetéhez kapcsolódik.

Állapítsa meg, melyik magyar uralkodóra vonatkoznak az alábbi forrásrészletek! Írja a királyok nevét a pontozott vonalra! (Elemenként 1 pont.)

a) „Úgy történt, hogy Kötöny, a kunok királya ünnepélyes követséget küldött, ha őt hajlandó befogadni és szabadságban megtartani, akkor kész rá, hogy magát és övét neki alávesse, rokonaival, testvéreivel és barátaival meg minden vagyonával és ingó javaival együtt Magyarországra bevonuljon, és őt a katolikus hitben kövesse.”
(Rogerius: *Siralmas ének*)

.....

b) „Ezután a pápa parancsára meglátogatta a Szentföldet. És ott Babilónia szultánjával szemben a keresztények hadseregének kapitányává és vezérévé teszik meg, és ezután dicsőséges győztes lesz. Három hónapig időzött ott. Végre a királyi kincstárat kiürítve megszerzi különböző szentek ereklyéit, amit össze tudott akkor szedni.” (Thuróczy János: *A magyarok krónikája*)

.....

c) „Gyötörte a lábfájás, szomorúság, jaj gyötörte, kivált amiért atyafiságában nem látott senki olyat, aki az ő halála után keresztényi hitben tartsa meg országát. Mert a magyar nemzet inkább hajlott a pogány szertartásokhoz, mint Krisztus hitéhez.”
(*Képes Krónika*)

.....

d) „Szent Márton ünnepe körül János cseh király és fia Károly, meg a lengyelek királya Magyarországra, Visegrád várába jött [...], hogy ott örök békét kössenek. [...] Mivel Lengyelország királya adófizetője volt a csehek királyának, s mivel Magyarország királya feleségül bírta a lengyel király nővérét, Magyarország királya ötszáz márka legfinomabb aranyat adott neki, hogy megválthassa őt a cseh királynak fizetendő adózástól.” (Thuróczy János: *A magyarok krónikája*)

.....

4 pont	
--------	--

4. A feladat Franciaország kora újkori gazdaságtörténetéhez kapcsolódik.**Válaszoljon a kérdésekre a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)**

„A hollandok iparcikkeket szállítanak nekünk, hogy cserébe a szükséges nyersanyagokat megkapják tőlünk. Ehelyett nálunk is(c).....-kat kell felállítani, hogy ne csak a saját szükségleteinket elégítsék ki, hanem kivitelre is termeljenek. Ezzel pénz áramlana be az országba, ami a kereskedelem legfőbb, sőt egyetlen célja. A nagyobb mennyiségű készpénz mellett az is a(c).....-k előnye lesz, hogy egymillió munkanélküli keresheti általuk a kenyerét. Továbbá a hajókon és a kikötőkben számosan találhatnak munkát. A hajók számának növelése hasonlóan emeli az állam nagyságát és erejét. Ezek azok a célok, amelyekre a népet szerető, jóérezésű királynak törekednie kell.” (Colbert előterjesztése)

a) Hogy nevezik a forrásban ismertett gazdaságpolitikát?

.....

b) Hogy hívják az uralkodót, akinek Colbert előterjesztette a terveit?

.....

c) Pótolja a forrásszövegből kihagyott, mindkét kipontozott helyre illő kifejezést!

.....

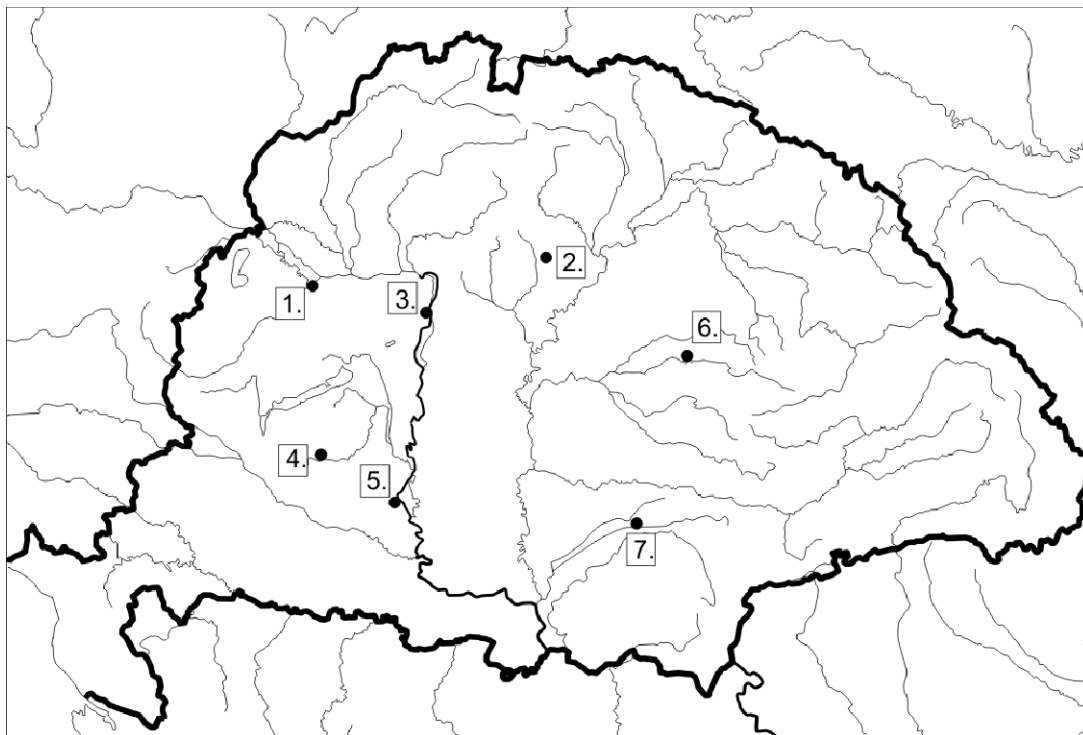
d) Említse meg Colbert-nek még egy, a külkereskedelem fejlesztésére, befolyásolására szolgáló intézkedését, amely az idézett szövegben nem szerepel!

.....

4 pont	
--------	--

5. A feladat a török elleni küzdelmek történetéhez kapcsolódik.

A vaktérképen a korszak fontos csatáinak, várostromainak helyszínét jelöltük be. Párosítsa az alábbi történelmi, illetve irodalmi forrásokat a bejelölt helyszínekkel! Írja a vaktérképen jelölt helyszínek sorszámát a táblázat megfelelő mezőjébe! *Három helyszín kimarad.* (Elemenként 1 pont.)

Forrás	Helyszín sorszáma
A)	
B)	
C)	
D)	

A) „[...] jól esmervén életének végét,
Ötszáz bátor vitézt számlál maga mellett:
Mínthogy nem türheti immár égő tüzet,
Kiviszi magával azért mind ezeket.

És az várbul kimegyen nagy bátor szüvel,
Előtte törökök futnak szerte-széllel:
Az piacon megáll, és szörnyü szemével
Nézi, hogy hon vagyon pogány sok sereggel.”

B) „Seregüket három részre osztották. Az egyik tömeg – amely tetőtől talpig vassal volt fődve, s vasnyársat tartott a kezében – az ellőtt puska- és ágyúgolyókkal teljességgel nem törődve vágatott Ibrahim pasa ruméliai beglerbég felé. Mivel pedig a ruméliai hadtest nem bírt ellenállni, egy része az uralkodó felé futott. A másik csapat kettészakította hadrendünket. A gonosz mívű király pedig többi nyomorult katonaságával a felséges uralkodóra és az anatóliai seregre rohant. A janicsárok összesen háromszor-négyszer támadták meg puskatúzzal, és igyekeztek

visszaszorítani az alávaló gyaurokat. Végre a felséges Isten és a próféta segítségével az iszlám népe visszafordította a gonoszokat, s mikor már nem volt erejük újabb támadásra, úgy aprította őket, mint a kutyát.”

C) „Ugyanezen hó másodikán az ágyúzás sokkal erőteljesebben kezdődött, mint bármikor, ugyanis kilenc üteg negyven ágyúja csaknem szünet nélkül lőtte a várost, ennek meg is lett a kitűnő hatása, ezért folytatódott egészen a roham pillanatáig. Tizenkétezer főnyi lovas és gyalogos katonaságot vezényeltek rohamra, kik már sóvárogva várták a jelet, minthogy az egész éjszakát készenlétben töltötték. Mind a császári, mind a brandenburgi oldalról hatalmas erővel rohanták meg a katonák a futóárkot, megmászták a falat, megnyitották a kaput. Estefelé megegyeztek a harcoló felek, s az ellenség feltételek nélkül megadta magát. A törökök közül kétezernél is többet megöltek, a többi fogságba esett. A zsákmány nagy volt, de még sokkal nagyobb lehetett volna, hacsak a végzet tűzbe nem borította volna a várost. Minden lángban állott, s a város képe Trójának volt a mása. A Vezír hadseregével együtt egy ideig figyelte a hadieseményeket, este azonban eltávozott, ezzel szemben a svédek megérkeztek hozzánk.”

D) „A hatalmas császár ezen a tavaszon két sereget küldött Magyarországra. Az egyik sereg elfoglalta Lippát, Csanádot és Szolnokot s minden várat és várkastélyt, amely a Kőrös, Maros, Tisza és Duna vidékén áll. A másik sereg elfoglalta Veszprémet, Drégelyt, Szécsényt s mind az Ipoly mentét, s közben leverte két magyar sereget. Nincs erő, amely ellenünk megállhatna! És most ez a két diadalmas sereg [a Szolnok alatti egyesülés után] vára [ellen indul].”

4 pont

6. A feladat az Amerikai Egyesült Államok történetéhez kapcsolódik. Válaszoljon a kérdésekre a források segítségével! (Elemenként 1 pont.)

a)

Vasútvonalak hossza az USA-ban	
1870	85 000 km
1890	263 000 km
1910	386 000 km

Acéltermelés az USA-ban	
1870	69 000 tonna
1885	1 712 000 tonna
1900	10 188 000 tonna
1913	31 301 000 tonna

Állapítson meg szoros/közvetlen ok-okozati összefüggést a két táblázat adatainak alakulása között!

.....

b)

Az USA lakossága	
1861	31 millió
1910	92 millió

Nevezze meg a lakosságszám változásának legfőbb okát!

.....

c) „Ez a törvény nem akarja lehetetlenné tenni a vállalkozók társulásait, de meg akarja gátolni az olyan egyesüléseket, amelyek akadályozzák a versenyt, s növelik a termelő hasznát a fogyasztó terhére.” (ún. *Sherman-féle törvény, 1890*)

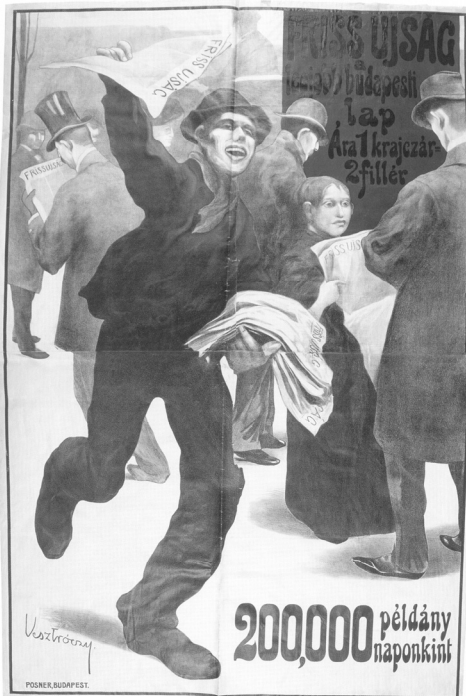
Hogyan próbálták meg korlátozni a vállalatok a versenyt? Említsen meg egy ilyen – az idézett törvény által is szabályozott – konkrét lehetőséget!

.....

3 pont	
--------	--

7. A feladat az életmód változásaihoz kapcsolódik a XIX–XX. század fordulójának Magyarországon.

Nevezze meg a képeken ábrázolt jelenségek elterjedéséhez hozzájáruló intézkedést, újdonságot vagy változást! (Elemenként 1 pont.)

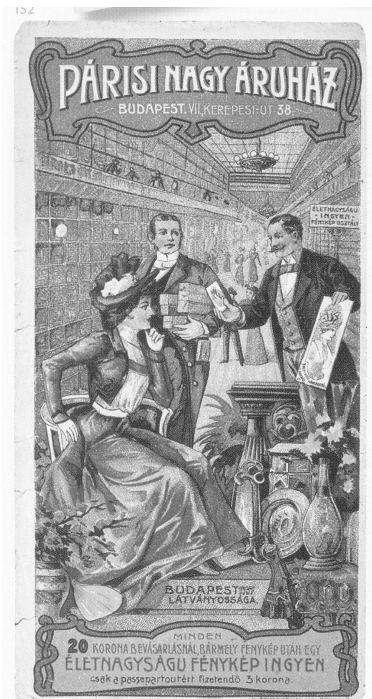

Plakát, 1910

a) 1868-ban hozott oktatáspolitikai intézkedés:

.....

.....

Hirdetés, 1910

b) Az iparban teret hódító modern üzemszervezeti forma:

.....

Képeslap, 1912

c) A közlekedésben a XIX. század második felében lezajlott folyamat, amely lehetővé tette a fürdő kultúra tömegessé válását is:

.....

3 pont	
--------	--

8. A feladat a hidegháború időszakához kapcsolódik.

Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei segítségével!

„Az imperialista tábor egyre jobban idegesítik a Szovjetunió sikerei a kommunizmus építése terén, a népi demokráciák, a Kínai Népköztársaság kulturális és gazdasági föllendülése. Nyugtalanítja őket egy sor kapitalista ország kommunista- és munkásmozgalmának, a gyarmati függő országok felszabadító harcának erőteljes fejlődése. A béketábor eredményeivel szemben az imperialista táborban nőnek a gazdasági bajok, kiéleződnek az ellentétek az Egyesült Államok és csatlósai között. Ebben a helyzetben az imperialisták lázas aktivitást fejtenek ki, igyekeznek növelni nyomásukat a béketáborra, irányt vesznek olyan provokációkra, mint amilyeneknek Berlinben vagy Koreában voltunk tanúi.” (Rákosi Mátyás beszéde, 1953. július 11.)

a) Milyen kifejezéseket (szinonimákat) használ beszédében Rákosi Mátyás a szocialista országok csoportjára? Két kifejezést írjon! (Elemenként 0,5 pont.)

.....

.....

b) Milyen – valójában hamis – tartalmat sugall a beszéd a két tábor gazdasági fejlődésének összehasonlításával? *Saját szavaival fogalmazzon!* (1 pont)

.....

.....

c) Melyik hidegháborús fegyveres összecsapásra utal beszédében Rákosi Mátyás? (1 pont)

.....

d) Nevezzen meg egy további (a beszédben nem szereplő) hidegháborús fegyveres konfliktust az 1950-es évekből! (1 pont)

.....

4 pont	
--------	--

9. A feladat az ellenforradalmi rendszer konszolidációjával kapcsolatos. Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

**„1920. évi I. törvénycikk
az alkotmányosság helyreállításáról és az állami főhatalom gyakorlásának
ideiglenes rendezéséről**

A nemzetgyűlés, mint a nemzeti szuverenitás kizárólagos törvényes képviselője, megállapítja, hogy a királyi hatalom gyakorlása 1918. évi november hó 13. napján megszűnt. [...]

12. § A nemzetgyűlés addig, amíg az államfői hatalom gyakorlásának mikéntjét véglegesen rendezi és ennek alapján az államfő tisztét tényleg átveszi, az államfői teendők ideiglenes ellátására a magyar állampolgárok közül titkos szavazással kormányzót választ.”

**„1921. évi XLVII. törvénycikk
IV. Károly Ő Felsége uralkodói jogainak és a Habsburg Ház trónörökösödésének
megszüntetéséről**

1. § IV. Károly király uralkodói jogai megszűntek.

2. § Az 1723. évi I. és II. törvénycikkben foglalt Pragmatica Sanctio és minden egyéb jogszabály, amely az Ausztriai Ház (Domus Austriaca) trónörökösödési jogát megállapította vagy szabályozta, hatályát veszítette és ezzel a királyválasztás előjoga a nemzetre visszazállt.”

a) Mi volt Magyarország államformája az idézett törvények értelmében? (1 pont)

.....

b) Hogyan folytatódik a mondat? Karikázza be a helyes folytatás betűjelét! (1 pont)

Az 1920. évi I. törvénycikk értelmében az ideiglenes államfőt...

- A) közfelkiáltással választották.
- B) a nemzetgyűlés tagjai közül kellett megválasztani.
- C) a magyar állampolgárok népszavazás útján választották.
- D) a törvényhozó hatalom tagjai választották.

c) Nevezze meg azt a személyt, akit az 1920. évi I. törvénycikk elfogadása után ideiglenesen államfővé választottak! (1 pont)

.....

d) IV. Károly mely cselekedete volt a közvetlen előzménye az 1921. évi XLVII. törvény megalkotásának? (1 pont)

.....
.....

- e) Mely forradalmak elveinek és gyakorlatának elutasítására utal az „ellenforradalmi rendszer” kifejezés? (Elemenként 0,5 pont.)

.....

5 pont	
--------	--

10. A feladat Magyarország második világháborús veszteségeihez kapcsolódik. Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

- a) Karikázza be a következő mondatok közül annak a kettőnek a betűjelét, amelyik hamis állítást tartalmaz! (Kizárólag a két megfelelő válasz esetén: 1 pont)

- A) A legtöbb katona az észak-olaszországi hadszíntéren folyó harcokban esett el.
 B) Az áldozatok közt nagyobb arányban voltak polgári személyek, mint az első világháborúban.
 C) A polgári áldozatok közül sokan a holokauszt áldozatai lettek.
 D) A nagy veszteségekhez az is hozzájárult, hogy az ország területe a háború során végig hadműveleti terület volt.
 E) A hadifoglyok közül a legtöbben szovjet fogságba kerültek.

- b) Az alábbi fényképek Budapesten készültek, a második világháborút követő években. Írja a képek melletti négyzetekbe annak / azoknak az állítás(ok)nak a sorszámát, amely(ek) magyarázatot ad(nak) a képen látható jelenség(ek)re! Egy-egy állítás csak egyszer szerepelhet, két állítás kimarad. (Elemenként 0,5 pont.)

Állítások:

1. A világháború 800 ezer és 1 millió fő közé becsült áldozatainak többsége férfi volt.
2. A sínhálózat 40%-a, a mozdonyok több mint 2/3-a megsemmisült.
3. A visszavonuló német csapatok összesen 28 Tisza- és Duna-hidat robbantottak fel.
4. A termésmennyiségek 1945-ben az 1930-as években jellemző termésmennyiségek harmadát-felét tették ki.
5. 1946 nyarán az infláció addig soha nem látott méreteket öltött: július utolsó napján az áremelkedés 158 486 % volt.
6. Budapest épületeinek 3/4-e megsemmisült vagy károkat szenvedett.

A)

Romeltakarítás a Várban

B)

Hajtják a marhát a vágóhídra a Rákóczi úton

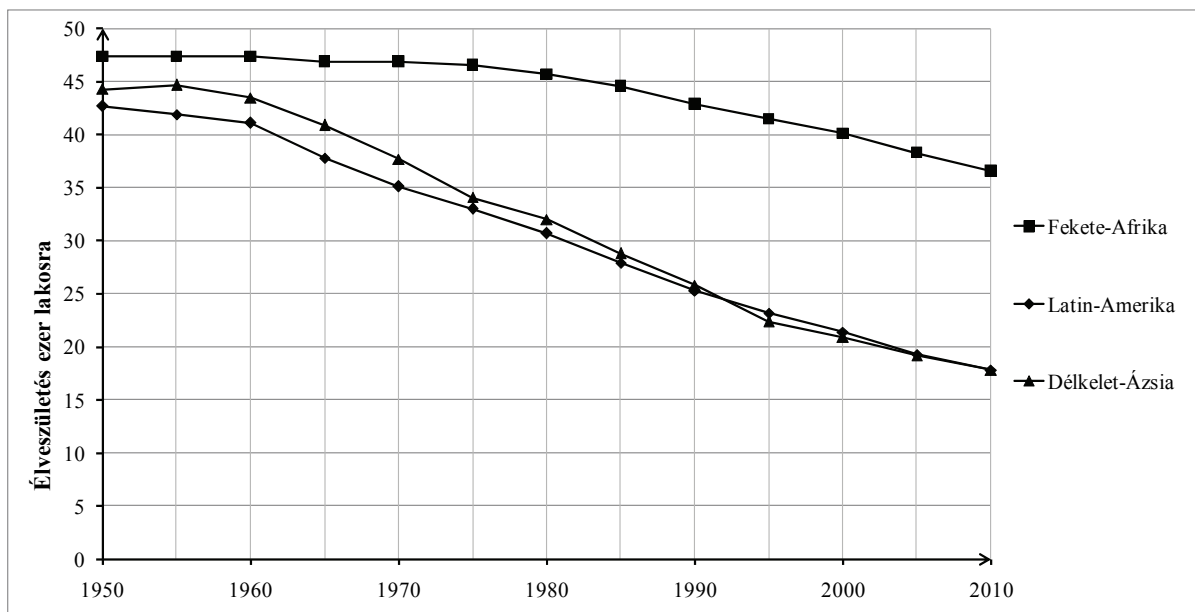
C)

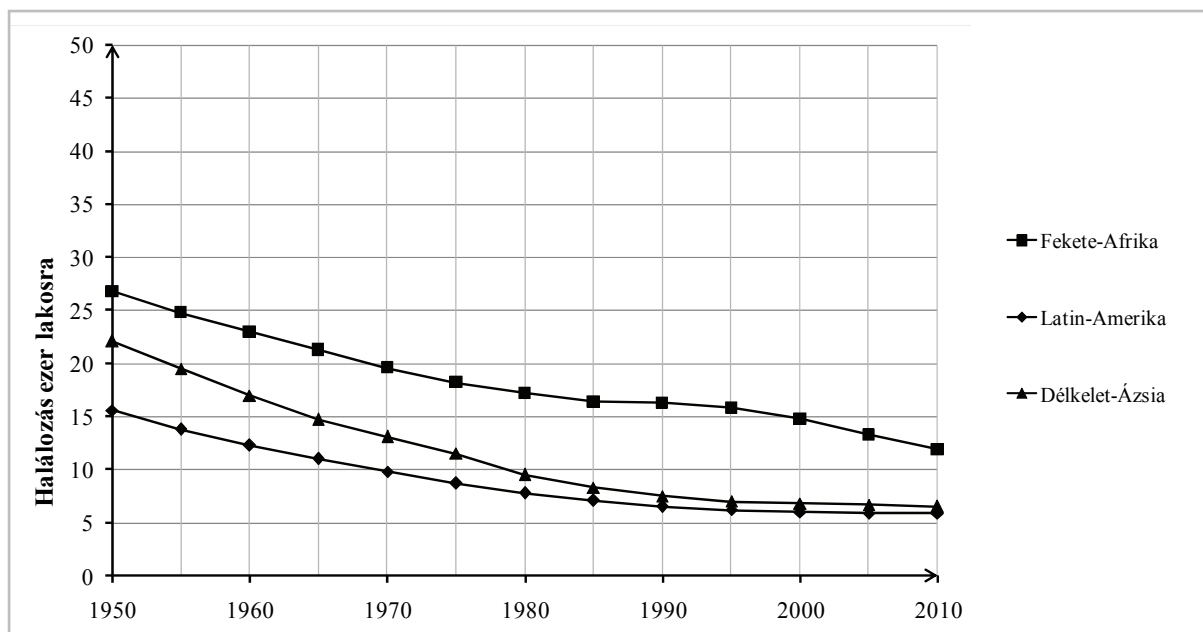
Söprik a pengőt a Lehel téren

3 pont	
--------	--

11. A feladat a harmadik világ demográfiai jellemzőihez kapcsolódik. Oldja meg a feladatokat a grafikonok és ismeretei segítségével!

Az élveszületések aránya három térségben (1950–2010)

A halálozások aránya három térségben (1950–2010)

a) Magyarázza meg, miért gyorsult a népesség növekedése az 1950-es években Délkelet-Ázsiában! Válaszában a grafikonok adatait vesse össze! (1 pont)

.....

b) Milyen társadalmi, gazdasági vagy politikai okokkal magyarázhatóak Fekete-Afrikának a másik két térségtől lényegesen eltérő halálozási arányai? Írjon két tényezőt! (Elemenként 0,5 pont.)

.....

c) A forrásban szereplő térségek közül melyikre igaz az állítás? (Elemenként 0,5 pont.)

1. Itt volt a legnagyobb a természetes szaporodás 1950-ben.

2. Itt beszélhetünk a leginkább fiatal társadalomról a XX. század második felében.

.....

3 pont	
--------	--

12. A feladat az emberi és állampolgári jogokhoz kapcsolódik.

Írja az állítások mellé a táblázatba a felsorolt jogok közül a megfelelőnek a sorszámát! Egy jog csak egyszer szerepel, hat jog kimarad. (Elemenként 1 pont.)

1. egyesülési jog; 2. gyülekezési jog; 3. magántulajdonhoz való jog; 4. munkához való jog;
 5. művelődéshez való jog; 6. szociális biztonsághoz való jog; 7. szólásszabadsághoz való jog;
 8. választójog; 9. vallásszabadsághoz való jog

Állítás	Sorszám
a) Ennek köszönhetően ingyenes az általános iskolai oktatás.	
b) Ez teszi lehetővé pártok szabad alapítását.	
c) Ez a jog kizárja a cenzúrát.	

3 pont	
--------	--

II. SZÖVEGES, KIFEJTENDŐ FELADATOK

Olvassa el figyelmesen!

A következő feladatok közül összesen **hármat** kell kidolgoznia.

Az alábbi szabályok alapján kell választania:

Kidolgozandó:

egy, az **egyetemes** történelemre vonatkozó feladat,
kettő, a **magyar történelemre** vonatkozó, egy **rövid** és egy **hosszú**,
különböző korszakokra vonatkozó feladat.

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat!

	Sorszám	Korszakok, témák	A feladat típusa
Egyetemes történelem	13.	Tridenti zsinat	rövid
	14.	Az első világháború	rövid
Magyar történelem	15.	Aranybulla	rövid
	16.	Károly Róbert gazdasági reformja	hosszú
	17.	Nemzetiségek a dualizmus korában	rövid
	18.	II. József	hosszú
	19.	Erdélyi magyarság	rövid
	20.	1956 utáni megtorlások	hosszú

Segítségül megadjuk a helyesen kiválasztott feladatok sorszámainak lehetséges kombinációit.

Jelöljön meg egy oszlopot az alábbi táblázatból!

Karikázza be a választott oszlop betűjelét!

Feladattípus	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
rövid	13.	13.	13.	13.	13.	13.	14.	14.	14.	14.	14.	14.
rövid	15.	15.	17.	17.	19.	19.	15.	15.	17.	17.	19.	19.
hosszú	18.	20.	16.	20.	16.	18.	18.	20.	16.	20.	16.	18.

Csak a szabályok szerint kiválasztott feladatok értékelhetők! A feladatok után az értékelési szempontok szerepelnek, az elért pontszámokat a javító tanár állapítja meg.

A feladatok közül **csak a választott hármat dolgozza ki**, a többit hagyja üresen!

A feladatok kidolgozása előtt tanulmányozza a 2. oldalon található útmutatót!

A válaszok elkészítése során fogalmazvány (piszkozat) készíthető!

13. A feladat az ellenreformáció és katolikus megújulás folyamatával kapcsolatos. (rövid)
Mutassa be a forrás és ismeretei segítségével a tridentinai zsinat intézkedéseit és azok jelentőségét! Használja a középiskolai történelmi atlaszt!

„1551 októberében és novemberében [...] a lutheránusok képviselői is megérkeztek Tridentbe, hogy előkészítsék teológusaik részvételét. Rögtön elhárították a zsinat munkájában való részvételt, és azt követelték, hogy a püspökök kezdjék újra a dogmatikai [hitelvi] kérdések megtárgyalását, és tekintsék semmisnek addigi határozataikat. Ez a kérés érthető volt; mint ahogy az is érthető, hogy a pápai legátusok [küldöttek] és a püspökök hevesen elutasították a javaslatot.” (Owen Chadwick, történész)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	6	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	24	
	Osztószám 2	
Vizsgapont	12	

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	6	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	24	
	Osztószám 2	
Vizsgapont	12	

15. A feladat a középkori Magyarország történetéhez kapcsolódik. (rövid)
Mutassa be a forrás és ismeretei segítségével az Aranybulla szervienseket érintő rendelkezéseit, valamint azok összefüggését a nemesség kialakulásával!

„3. Semmiféle adót, sem „szabad dénárokat” nem fogunk szedetni a szerviensek birtokai után. Az egyházak népeitől sem fogunk semmiféle adót szedetni.

4. Ha valamely szerviens fiú nélkül hal meg, birtoka negyed részét leánya örökölje, a többiről úgy intézkedjék, ahogy akar. És ha váratlan halál folytán intézkedni nem tud, rokonai örököljék. És ha egyáltalán semmi nemzetsége sincs, a király fogja azokat birtokba venni.

7. Ha pedig a király az országon kívül akar hadat vezetni, a szerviensek ne tartozzanak vele menni, csak az ő pénzén. Ha azonban az ellenség részéről jön sereg az országra, mindnyájan menni tartoznak.” (Aranybulla)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

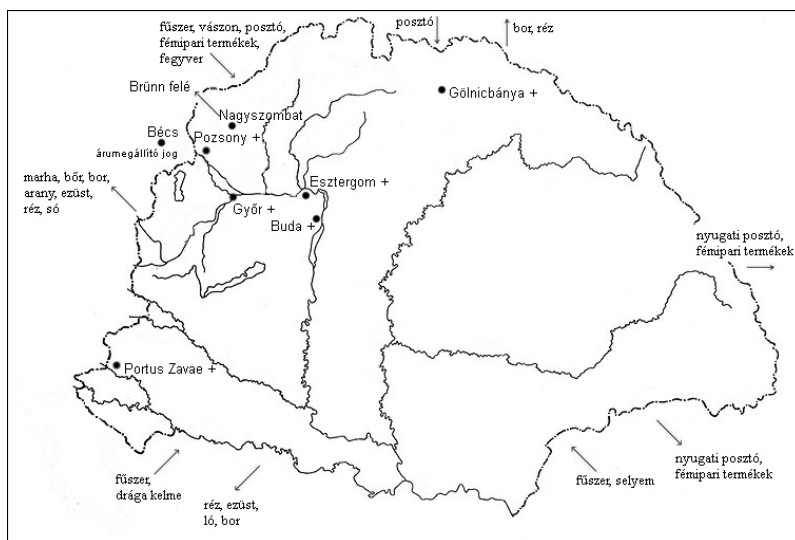
.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	6	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	24	
	Osztószám 2	
Vizsgapont	12	

16. A feladat Károly Róbert magyar király uralkodásával kapcsolatos. (hosszú)
Mutassa be a források és ismeretei segítségével Károly Róbert gazdasági reformjait!
Mutasson rá az intézkedések jelentőségére! Használja a középiskolai történelmi atlaszt!

„Mi, Károly, Isten kegyelméből Magyarország királya, amidőn [...] János úrral, Csehországnak [...] királyával... tanácskozást tartottunk [...] elrendeltük, hogy mind a mi kereskedőinknek, mind a csehországiaknak és más szomszédos országbelieknek az alább megírt országutakon és útvonalakon kell járniok és utazniok [...].

Mivel jól tudjuk, hogy még Béla király jelölte ki mind a brünni polgároknak, mind a nagyszombatiaknak a vámhelyeket, ezeket továbbra is törvényeseknek és jogosnak tekintjük. Éppen ezért mind a mi kereskedőinket, mind a csehországi és más országokból érkező kereskedőket hívjuk és biztatjuk, hogy javaikkal, áruikkal és értékeikkel békében, háborítatlanul és minden akadályoztatás nélkül vagyonuk és személyük biztonságban a vámok lefizetése után szabadon jöjjenek keresztül az említett vámhelyeken.” (Károly Róbert 1336. évi oklevele)

*Magyarország külkereskedelme
Károly Róbert uralkodása idején*

„Határozván elrendeltük és parancsoljuk, hogy minden megyében, minden egyes kapu után, amelyen szénával vagy gabonával megrakott szekér képes befordulni vagy azon át kijönni [...] a kirovás megtörténte után 15 napon belül, a kamara haszna címén, előbb említett kamaráknak 18 dénárt a kamarák ispánjának kezéhez kell szolgáltatni és fizetni.” (Károly Róbert 1342. évi dekrétuma)

Szempontok	Elérhető	Elért
	Pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	8	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	10	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	42	
	Osztószám 2	
Vizsgapont	21	

17. A feladat a dualizmus kori Magyarország nemzetiségei viszonyaival kapcsolatos. (rövid)
Mutassa be a forrás és ismeretei segítségével a nemzetiségi arányok változását!
Ismertesse a változás jellemző okait! Használja a középiskolai történelmi atlaszt!

Magyarország nemzetiségi megoszlása (Horvátország nélkül)				
Nemzetiség	1880		1910	
	fő	%	fő	%
magyar	6 403 000	46,6	9 944 000	54,5
német	1 870 000	13,6	1 903 000	10,4
szlovák	1 855 000	13,5	1 946 000	10,7
román	2 403 000	17,5	2 948 000	16,1
ruszin	353 000	2,6	464 000	2,5
horvát és szerb	631 000	4,6	743 000	4,1
egyéb	223 000	1,6	313 000	1,7

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	6	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	24	
	Osztószám 2	
Vizsgapont	12	

18. A feladat Magyarország XVIII. századi történelméhez kapcsolódik. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével II. József reformtevékenységét! Válaszában térjen ki a reformok elvi/eszmei hátterére és fogadtatására is!

„Minden olyan nyilvános vallásgyakorlattal nem bíró helyen, ahol van száz nem katolikus család, s ezeknek van elegendő fedezetük imaházak, lelkészlakok, tanítólakások építésére, s ahol a lelkészek és tanítók megfelelő állásáról gondoskodni képesek, legyen szabad ugyanezen nem katolikus, vagyis az ágostai és helvét hitvallásúaknak, avagy a görög szertartású nem egyesülteknek magánimaházakat oly módon felépíteni, hogy ezeknek se tornyuk, se harangjuk, se közútról nyíló bejáratuk ne legyen.” *(Türeلمي rendelet, 1781)*

„Ha a magyar nyelv Magyarországon és Erdélyben közönséges volna, úgy lehetne ezzel az ország dolgaiban a deák helyett közönségesen élni, de tudnivaló, hogy a német, az illíriainak egynehány neme és az oláh nyelvek majd szinte olyan szokásban vagynak. Nincsen tehát más nyelv a német nyelven kívül, amelyet a deák helyett az ország dolgainak folytatására lehessen választani, amellyel tudniillik az egész monarchia él.” *(Nyelvrendelet, 1784)*

„Először: „A Jobbágyság állapotját annyiban a mennyiben a Parasztok ennél fogva eddig elé örökös kötelesség alá vettette és a földhöz köttetve voltak, jövőre tellyességgel eltöröllyük és minden Parasztokat jövőre magok személyekre nézve lakásokat szabadon változtatható emberekké tesszük.

Másodszor: Azt akarjuk, hogy minden Parasztnak szabad legyen maga kedve szerint, Földös Úrnak engedelmé nélkül Tudományoknak és Mesterségeknek tanulására magát adni, s azokat akárhol gyakorolni.” *(Jobbágyrendelet, 1785)*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

19. A feladat a kisebbségi magyarság történetéhez kapcsolódik. (rövid)

Mutassa be a forrás és ismeretei segítségével, milyen helyzetbe került az erdélyi magyarság a második világháború utáni években!

„Nem mentjük azokat az egyéni, vagy hatósági túlkapásokat sem, amelyek az itt lakó népek jogait sértették. [...] De a becsületünk és az igazságunk követeli, hogy az egyoldalú és túlzó beállításokat helyreigazítsuk. Ama bizonyos döntés előtt, mellyel kapcsolatban magyarokat felelősségre vonnak, a mi népünk húsz esztendeig élt olyan kisebbségi sorsban, melyhez hasonló az ellenségünknek sem kívánunk. És vajon ki tartja nyilván azokat, akik magyarokat, csak azért, mert magyarok voltak, megkínóztak, üldöztek; akik magyar családokat kenyerüktől megfosztottak; akik magyaroknak anyagi kárt okoztak, és maguk azon gyarapodtak; akik írásban vagy szóban gyűlöletre uszítottak; akik a jogainkból évről-évre többet koboztak el...? És ennek ma sincs vége. A gyűlöletet ma is szítják, népünket sok helyen ma is üldözik, a vagyonát ma is mindenféle címeken elveszik.” (Márton Áron erdélyi püspök beszéde, 1946)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	6	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	24	
	Osztószám 2	
Vizsgapont	12	

20. A feladat az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc történetével kapcsolatos.
(hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a forradalom és szabadságharc résztvevői ellen irányuló megtorlást! Válaszában térjen ki arra is, hogyan vélekedett a résztvevőkről a kádári vezetés 1956 november–decemberében!

„A reakciós elemek felhasználva népi demokratikus építésünk folyamán elkövetett hibákat, igen sok becsületes dolgozót – különösen az ifjúság nagy részét – tévesztették meg, akik a mozgalomba becsületes, hazafias szándékkal kapcsolódtak be. [...] Éppen ezért helytelen és bűnös eljárás, ha valaki vádolja ezeket [a becsületes dolgozókat] azért, hogy a mozgalomban részt vettek.” (A Kádár-kormány felhívása, 1956. november 4.)

„[...] az ellenforradalom célja nem a hibák kijavítása, hanem a néphatalom, a Magyar Népköztársaság államának megdöntése, a szocialista vívmányok megsemmisítése volt. [...] Az októberi eseményekben becsületes szándékkal részt vett tömegeknek látniuk kell azt a keserű igazságot, hogy a népköztársaság államrendje és intézményei ellen a fegyveres felkelés azok részéről is az ellenforradalom céljait mozditja elő, akiknek ez nem volt szándékában.” (A Magyar Szocialista Munkáspárt Ideiglenes Központi Bizottságának határozata, 1956. december 5.)

„November 7-én, szerdán reggel kihirdették a budapesti legfőbb orosz parancsnokság parancsát a rábafüzesi határon szolgálatot teljesítő magyar határőrök előtt. A parancs értelmében a határőrzési szolgálatot azonnali hatállyal fel kell venni. A határőrségnek minden erővel meg kell akadályoznia, hogy bárki is elhagyhassa Magyarországot.

November 12-éről 13-ára virradó éjszaka 270 új menekült érkezett az Oberwart-Güssing-Jännersdorf-i szakaszon.

A szentgotthárdi Rába-fahídnál [november] 13-án kedden több menekültet tartóztattak fel az osztrák vámőrök megfigyelése szerint az ott leszállásban lévő határőrök. Ott teljesen lehetetlen a menekülés.” (A Szabad Európa Rádió tudósítójának grazi telefonjelentései 1956 novemberéből)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

		maximális pontszám	elért pontszám
I. Egyszerű, rövid feladatok	1. Ókori Kelet	5	
	2. Középkori egyház	4	
	3. Magyar középkor	4	
	4. Franciaország gazdasága	4	
	5. A török Magyarországon	4	
	6. Az USA története	3	
	7. Életmód a századfordulón	3	
	8. Hidegháború	4	
	9. Ellenforradalmi konszolidáció	5	
	10. Második világháborús veszteségek	3	
	11. Harmadik világ	3	
	12. Emberi és állampolgári jogok	3	
	I. Összesen	45	
II. Szöveges kifejtendő feladatok	13. Tridenti zsinat	12	
	14. Az első világháború	12	
	15. Aranybulla	12	
	16. Károly Róbert gazdasági reformja	21	
	17. Nemzetiségek a dualizmus korában	12	
	18. II. József	21	
	19. Erdélyi magyarság	12	
	20. 1956 utáni megtorlások	21	
	II. Összesen	45	
Az írásbeli vizsgarész pontszáma:	90		

javító tanár

Dátum:

	elért pontszám egész számra kerekítve	programba beírt egész pontszám
I. Egyszerű, rövid feladatok		
II. Szöveges kifejtendő feladatok		

javító tanár

jegyző

Dátum:

Dátum: